Europos LIETUVIS

Nr. 32. (572) 1959. VIII. 13 — Londonas, 1959 metų, rugpiūčio mėn., 13 d. — X metai

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Klouniška Chruščiovo vogronė

APIE MĖSĄ, PASIUTUSIUS ŠUNIS IR TAIKĄ

Rašo: Stepas Vykintas

1. Chruščiovas — klouninis artistas

Juozapas Albinas Harbačiauskas dažnai kartodavo, kad žmogus tai yra gyvenimo artistas. Juo labiau politikas. Juo labiau diplomatas. Chruščiovas gi dabar pasidarė ir lankstus politikas, ir sputnikas - diplomatas, kuris kasdien išgalvoja naują politinį ar diplomatinį triuką. Neteko man girdėti jo kalbų ir matyti jo retorinės išraiškos. Tačiau iš nuotraukų ir iš jo elgesio, iš jo kaybų turinio galima spręsti, kad Chruščiovas yra tikras klouninis artistas, kuris betkokiomis priemonėmis siekia įsigyti masių simpatijų. Ir tikras demagogas. Jis mases provokuoja savo naudai. Jis nori sukelti jų entuziazmą pažadais, klaidinimu. Jis siekia priešus išjuokti, kad jis atrodytų teisingesnis ir išmintingesnis. Tai rodo jo pas kutinė ilga vogronė arba plepalynė, kurią jis pasakė liepos mėn. pabaigoje Dniepropetrovske. Iš šios kalbos turinio galima pasidaryti išvadą, kad Chruščiovas yra labai silpnas marksistinis dialektikas, o yra vidutiniškas cirko artistas, išėjęs labai menką mokyklą.

2. Chruščiovui reikia mėsos

Niekam nėra paslaptis, kad Sovietų Rusija ir jos satelitai yra labai atsilikę ekonominėje, ūkinėje srityje. Todėl ir Chruščiovo kalba darbininkams Dniepropetrovske pirmiausia buvo nukreipta į šią temą. Neturėdamas nieko konkretaus pasakyti, Chruščiovas griebėsi paskutinės priemonės: demagogijos ir patoso. Jis ten šūkalavo: „Ar mums nepakanka javų, ar mums nepakanka pieno, ar mums nepakanka mėsos?“ Visi į pirmuosius du klausimu rėkė, kad pakanka, bet dėl mėsos — stop — minia ėmė klykti: „Dar nepakanka!“ Tada Chruščiovas prašėsi kantrybės ir pažadėjo greit pralenkti mėsos gamybos srityje Ameriką...

Kalbėdami apie mėsą, mes norėtume Chruščiovui priminti iš Lietuvos istorijos du faktu. Vienas siekia XVII amžių, kada rusai daug kartų puolė Lietuvą ir ją nuteriojo. Tada rusų kariuomenė, kaip tvirtina istorikė Dr. V. Daugirdaitė - Sruogienė, nai kino bažnyčias, žudė visa, kas tik jai pakliuvo: moteris, vaikus, šunis, kates. Sako, kad tada buvo iššaudyta 25.000 lietuvių. Lietuvių mėsą rusai net į pyragus sau dėjo...

Antras faktas — iš netolimos praeities. Bolševikai, okupavę Lietuvą, prigrūdo pilnus kalėjimus tauriausių lietuvių, kurių negalėdami badu, kankinimais numarinti, 1941 m. birželio 14-21 d. d. iššaudė Praveniškiuose, Telšiuose, Červiankoje ir kitur. Prisiminkime lenkų žudynes Katyne, kinie čių skerdynes bolševikinėje Kinijoje, vengrų tankines mindynes 1956 m., ar dar maža Chruščiovui mėsos? Jei jam dar maža pavergtų tautų mėsos, siūlome pasiskolinti iš jo draugiškos sovietinės Kinijos.

3. Chruščiovas ieško vergų bosų paplūdimyje...

Šią savo vogronę Chruščiovas ypatingai panaudojo JAV viceprezidentui Nixonui pa juokti. Ir, be abejonės, skaudžiausia vieta Chruščiovui yra JAV šiemet įsteigtoji kasmetinė „Pavergtųjų tautų laisvės savaitė Amerikoje“. Šį prez. Eisenhowerio žygį Chruščiovas pavadino neišmintingu... Mes, lietuviai, manome atvirkščiai, kad vienas iš pačių išmintingųjų prez. Eisenhowerio sprendimų yra šios bolševikų pavergtųjų tautų laisvės savaitės įsteigimas, už kurį ypatingai prez. Eisenhoweriui dėkingi.

Taigi, norėdamas pasijuokti, Chruščiovas pakvietė viceprez. Nixoną ant Maskvos upės pasivažinėti laiveliu ir pasižiūrėti, kaip paplūdimyje maudosi Chruščiovo komisarai, komunistų partijos bosai ir jų agentai... Žiūrėkite, p. Nixone, kaip laisvai gyvena Maskvos bosai... O kodėl Chruščiovas nenuvežė laisvę mylinčio Nixono į Lietuvos kolchozus, į Lietuvos fabrikus, kur lietuviai ,kaip vergai, turi dirbti dienas ir naktis, kad Chruščiovas su savo partine klika galėtų lėbauti ir maudytis Maskvos upėje ne tik vandeniu, bet ir pavergtų tautų žmonių prakaitu ir krauju... Kalbėti apie laisvę Sovietų Rusijoje, tai vis tiek, kaip kalbėti apie bolševikų pavergtų tautų kalėjimą, nes visa dabartinė raudonoji Rusijos ir Kinijos imperija yra gigantinis tautų kalėjimas.

4. Vakarų Vokietija — pasiutusių šunų respublika

Kaip klounas, Chruščiovas savo diplomatinėje elgsenoje nesiskaito su žodžiais. Norėdaams pasirodyti, kad jis labai drąsus vyras, į Nixono klausimą: „Ar jūs bijotės vokiečių?“ —: Chruščiovas atsakė: „Mes nebijome vokiečių revanšistų ir militaristų. Juk tvirtas žmogus nebijo pasiutusio šunio, bet jis nenori, kad tas šuo jį įkąstų...“ Taigi Chruščiovas garbingą kanclerį Adenauerį ir Vakarų Vokietiją palygino su pasiutusiu šuniu, save iškėlė į didvyrį drąsuolį... Deja, kartais pagyrūnai žmonių akyse atsistoja į atvirkščią rolę.

Beanalizuodamas tarptautinę būklę ir besigirdamas savo draugais Kinijoje, Rytų Europoje, Chruščiovas užmiršo, kad jo draugai tėra rusiško pado prislėgti draugai, o tokie draugai nėra ištikimi kovos draugai... Jis taip pat pamiršo, kad Adenauerio Vokietija nėra Hitlerio Vokietija. Hitleris buvo pasidaręs kone visą pasaulį savo priešais, tuo tarpu Adenaueris siekia visą laisvąjį pasaulį padaryti savo draugais ir bendros kovos dalyviais. Chruščiovas puikiai žino augančios Vakarų Vokietijos galią ir jis jos bijo, bet klouniškai slepia tai juokdario žestu kovon iššaukimu savo konkurento.

5. Chruščiovo sena pasaka apie taiką

Didelę savo kalbos dalį Chruščiovas paskyrė vogrojimui apie taiką. Iš jo žodžių atrodo, kad niekas taip netrokšta ir nemyli taikos, kaip Chruščiovas ir sovietų bosai — komisarai. Gal būt, myli ją ir prez. Eisenhoweris, tik ne tokia nuoširdžia meile, kaip Chruščiovas... Tiesiog vienintelis pasaulinis taikos balandėlis, ko gero dar pasaulio taikos išganytojas... Vieninteliai nevidonai, taikos ardytojai yra tie, kurie trokšta kažkokios laisvės... Mes gi, kurie kovojame dėl bolševikų pavergtųjų tautų visiškos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės, galime viešai pareikšti, kad esame labiausiai užinteresuoti pastovia ir amžina taika, nes nenorime nieko pavergti ir nieko kolonizuoti. Tačiau mes niekad nesutiksime su Chruščiovo taika, kuri siekia įamžinti Lietuvos, Latvijos, Estijos, Rytų Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos, Čekijos, Slovakijos, Ukrainos, Sibiro tautų vergiją ir išnaudojimą. Taip pat nepripažinsime tokios taikos, kuri bandys užtikrinti šią bolševikinę pavergtų tautų ir valstybių okupaciją, nežiūrint kur ji bus: Europoje, Azijoje, Afrikoje ar kur kitur. Tie gi valstybės vyrai, kurie bandytų išduoti bolševikams kitų tautų laisvę savo gerovės sąskaita, tegul nepamiršta, kad jie užsitrauks ne tik šios pavergtų tautų kartos žmonių prakeikimą, bet ir būsimų kartų amžiną priekaištą, kad laisvė buvo išduota vardan asmeninės gerovės ar savo tautos egoistinių interesų. Laisvė yra visiems vienoda sąvoka, ir jos šventumu niekam nėra leistina spekuliuoti. Amžinoji taika bus galima tik tada, kada bus visuotinė laisvė.

6. Chruščiovui reikia mėsos, o ne laisvės

Apie šią didžiąją Laisvės idėją Chruščiovas visai nieko nekalbėjo. Matyt, jis, gimęs bolševikinės sistemos vergu, iškopęs į priešaką, kaip vergų imperijos bosas, nėra priaugęs šiai didžiajai idėjai. Jam, kaip primityviam žmogui, pakanka duonos ir mėsos, na, ir dar vodkos... Žinoma, jis neužmiršta ir Lenino, Stalino palikto diktato — įvesti komunizmą visame pasaulyje. Todėl jis kitiems grasina: jei kils tretysis karas, tai bus nušluotas kapitalizmas ir viešpataus tik vienas didysis klounas Nikita... Chruščiov... Tada amen Laisvei, o mėsos turėsime ir kiaulienos, ir žmogienos...

Viltingi pasisakymai

PET PAGERBĖ MICHIGANO GUBERNATORIŲ WILLIAMS IR AFL - CIO PIRMININKĄ MEANY

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo Pirmininkas S. Korbonski ir Gen. Sekretorius B. Coste aplankė Michigano valstybės gubernatorių O. Mennen Williams, nuoširdų pavergtųjų tautų draugą, ir jam padėkojo už energingą pavergtųjų tautų reikalų gynimą. Gub. Williams, kaip žinia, kalbėdamasis su sovietų Sąjungos vicepremjeru Kozlov, kai tas lankėsi Detroite, drąsiai kėlė Europos pavergtųjų tautų laisvės bylą ir reikalavo, kad joms būtų leista laisvų rinkimų keliu pasisakyti, kokios politinės santvarkos jos pageidauja.

PET Delegacija, pasinaudodama ta pačia proga, įteikė gubernatoriui pavergtųjų kraštų vėliavas, specialiai įstatytas į tam tikrą pediumą. Gubernatorius Williams, dėkodamas už dovaną, pareiškė: „Kadangi Sovietų Sąjunga neleidžia Rytų ir Centro Europos tautoms laisvai pasisakyti, kokios santvarkos jos nori, tai jų laisvės byla turėtų pasilikti ant visų politinių konferencijų stalo, ligi jos bus išlaisvintos“. Guberna torius pridėjo dar, kad jis tikisi, jog viceprezidentas Nixon, kurį prezidentas Eisenhower pasiuntė į Maskvą, perduos Sovietų Sąjungos valdovams griežtą Amerikos reikalavimą leisti pavergtosioms tautoms lais vus rinkimus.

PET Bendrųjų Reikalų Komisija, kuri lankėsi Washingtone Pavergtųjų Tautų Sa vaitės proga ir uždėjo vainiką ant buv. Valstybės Sekretoriaus Dulles kapo, atlankė taip pat AFL-CIO pirmininką George Meany ir padėkojo jam už nenuilstamą pavergtųjų tautų teisės į laisvą ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą gynimą. G. Meany Komisijai pareiškė: „Pavergtųjų tautų savaitė yra žmonijos laisvės savaitė. Laisvę mylintieji žmonės, kur jie bebūtų, turėtų paremti laisvės bylą visų tų, kurie kenčia sovietinio imperializmo jungą. Ne iš pasigailėjimo, bet kaip savo pareigą savo pačių laisvei ginti. Mes, JAV darbo žmonės, žiūrime į pavergtųjų išlaisvinmą kaip į vienintelę priemonę savo laisvei apginti. AFL-CIO darys visa, kas galima, priartinti laisvės dienai pavergtosioms tautoms, kurios kenčia nuo sovietinio imperializmo ir sovietinio despotizmo ir padėti joms prisidėti prie naujo pasaulio kūrimo, pasaulio, kuris būtų laisvas nuo despotizmo, neturto ir karų“.

Septynios DIENOS

MUŠTYNĖS JAUNIMO FESTIVALYJE

Prokomunistinis jaunimo festivalis Vienoje praėjo ne taip drausmingai, kaip tikėjosi jo rengėjai. Kai kurios grupės iš Vakarų buvo nepatenkintos organizatoriais, kad visiškai suvaržė laisvę. Būta ir mušty nių.

PALEISTA KERALOS VALDŽIA

Nehru patariamas Indijos prezidentas Prasad paleido dvejis metus Keralos provinciją savo rankose išlaikiusią komunistų valdžią. Kol bus išrinktas naujas seimas, provinciją valdys gubernatorius.

NIXON KELIONĖ PO RUSIJĄ BAIGTA

Nuvažiavęs į Maskvą atidaryti parodos, Amerikos viceprezidentas Nixon aplankė ir kai kurias Rusijos žymesnes vietas. Daugiur jis buvo sutiktas entuziastiškai, nors šen ten buvo ir išsišokimų, kai komunistiškai nusiteikęs kuris rusas įsileisdavo į stačiokišką politinį pokalbį.

LENKIJA SUTIKO JĮ SU DŽIAUGSMU

Kaip buvo pasižadėjęs, Amerikos viceprezidentas iš Rusijos nuvažiavo į Lenkiją ir Varšuvoje buvo sutiktas 200.000 minios su gėlėmis ir su džiaugsmo šūkiais Amerikai.

Vakariečiai laikraštininkai varšuviškės minios džiaugsmą lygina su tuo, koks buvo tada, kai Gomulka grįžo iš Maskvos 1956 metais.

KARALIENĖ GRĮŽO

Baigusi savo kelionę po Kanadą ir iš dalies po Ameriką grįžo Londonan D. Britanijos Karalienė.

NAUJAS ŽIDINYS

Laos, Indokinijoje, prasidėjo kovos tarp vyriausybės dalinių ir komunistų sukilėlių. Komunistinė Šiaurės Vietnamo vyriausybė sakosi nelinksianti abejinga, nes tos kovos trukdančios jai „dirbti ramų kuriamąjį darbą“.

Laos turi tik apie 2 mil. gyventojų.

PASITRAUKĖ KUBOS PREZIDENTAS

Fidel Castro revoliucinės valdžios prezidentu paskirtasis Dr. Urutia buvo pakaltintas revoliucijos išdavimu, dėl to atsistatydino. Jo vieton paskirtas kitas.

DIDŽIŲJŲ BROLIŲ KELIONĖS

Nixono kelionės po Rusiją metu iškeltas prez. Eisenhoverio vizito Chruščiovui klausimas. Ryšium su tuo prez. Eisenhoweris pareiškė, kad jis važiuosiąs į Rusiją vėlai rudenį, o Chruščiovas į Ameriką rugsėjo mėn. Prieš tai Eisenhoweris lankysis Europoje.

Tie vizitai nebus viršūnių konferencija, o tik chruščioviški „didžiųjų brolių“ pasitarimai.

GEN. GRIVAS NEPATENKINTAS

Kipro salos graikų teroristinės armijos buvęs vadas, dabar Graikijoj gyvenąs ir ten pakeltas generolu Grivas pareiškė, kad jis nusimeta nuo savęs bet kokią atsakomybę už Ciuricho ir Londono susitarimus Kipro ginčo klausimais. Jie buvę pasirašyti nepasitarus su juo, ir dėl to jis pasiryžęs vėl kariauti, jei būsią reikalo.

PO DVIEJŲ METŲ

D. Britanija yra pradėjusi vykdyti savo karinės reikšmės neturintį erdvės tyrimo darbą, ir svarbiausias to tyrimo tikslas — maždaug per porą metų paleisti 3 dirbtinius žemės palydovus, kurie Amerikoje bus iššauti su amerikietiškomis raketomis.

KOMUNISTINIS TONAS

Hirošimoje, Japonijoje, įvyko paruošiamoji konferencija penktajai pasaulinei konferencijai prieš atomines ir vandenilines bombas.

Konferencijai visą toną teikė komunistai ir jų bendrakeleivai, ir dėl to buvo svarstomi tokie klausimai, kaip peržiūrėjimas Japonijos - Amerikos saugumo sutarties ir kiti panašūs dalykai.

AMERIKOS KOMUNISTAI LIETUVIAI TARYBINĖJE LIETUVOJE

Liepos 27 d. Tassas paskelbė, kad į Vilnių atvažiavo grupė lietuvių, gyvenančių Amerikoje ir priklausančių organizacijoms. Grupėje esą darbininkų, inteligentų, pensininkų ir šeimininkių.

Jie buvę pakviesti apsilankyti Lietuvos draugijos draugystei ir kultūriniams ryšiams su užsieniu palaikyti.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

KLASTINGAS LIMONADAS

Blaivaitis nemėgsta gerti svaigalų. Jo mėgiamiausi gėrimai kefiras ir arbata. Todėl į kovą su girtavimu, apribojant prekybą alkoholiniais gėrimais, jis pradėj žiūrėti gana palankiai.

— Akių ta smarvė negadins kiekvienoje užkandinėje...

Kitaip į tai reagavo Gramaitis.

— Blogai, — skundėsi. — Kiekvienoje užkandinėje dabar taip šauniai nepasėdėsi, kaip pirma. Prašai grafino, o tau — šimtą gramų neša. O prisimeni, kokios puikios vietelės buvo... Nulendi, būdavo, į tamsų kampą... O dabar ten pieno kavinę ir koldūninę įrengė...

— Užeinam koldūnų suvalgyti!

— Užeinam.

Vos tik draugai atidarė duris, jiems į nosis mušė visai ne koldūnų kvapas.

— Bet gi čia, brolau, visai gerai, —nušvito Gramaičio veidas.

Ir sekančią akimirką ant stalelio atsirado šaltmėtinė limonado bonkoje.

Taip ir nepavalgęs koldūnų Blaivaitis skubiai pasišalino. Toliau nuo nuodėmės! O pavakarieniauti nutarė neseniai atidarytoje pieno kavinėje.

Aplinka ir užrašai ant sienų „Prašome nusirengti“, „Čia nerūkoma“ jį maloniai nuteikė.

— Man sriubos.

— Sriubų neturime.

Užsisakė dešrelių ir paprašė alaus bonką.

— Alumi neprekiaujame, — pareiškė kavinės direktorius Džanašvili. — Norite išgerti, prašau vyno, konjako, visų likerių pasirinkimas...

— Bet kaip čia pieno kavinėje svaiginamieji gėrimai, — išpūtė akis Blaivaitis. — Nuvažiuokite į Vilkaviškį, į pieno kavinę. Ten ne vynų ir likerių, o sriubų didžiausias pasirinkimas, patiekalų daug ir pigūs. Kodėl Kapsuke taip negali būti...

— Čia, brangusis, ne Vilkaviškis, o Kapsukas, — nutraukė jį direktorius. — O norėdamas — ir nuo vaisvandenų pasigersi...

Koks teisus buvo direktorius, pilietis įsitikino užsukęs į Kudirkos gatvėje esantį bufetą Nr. 1. Atsisėdo už staliuko. Išgėrė vieną limonado bonką: lyg ir nesvaigsta galva. Išgėrė kitą — nieko.

O už gretimo staliuko vyrai jau ruošiasi dainuoti. Nors geria irgi limonadą. Tik limonado spalva labai įtartina. Ir traukia jį bufetininkė kažkur iš po bufeto. Prieina pilietis prie bufeto, reikšmingai mirkteli bufetininkei, ir ši apsidairiusi paduoda jam limonado bonką su skysčiu, visai nepanašiu į limonadą.

Vis dėlto tikrai nuo limonado galima pasigerti.

— Netvarka, draugai, — taip ir pareiškė rajono kooperatyvų sąjungos vadovams Blaivaitis. — Visuose kaimo bufetuose degtine prekiaujama, visose krautuvėse ji yra. „Šešupės“ kolūkio Gudelių parduotuvėje tiesiog prie bufeto degtinę geria. Prekybos vadovų šie faktai visai nepritrenkė.

— Žinome, žinome... Tokia jau tvarkelė, ką padarysi. Kaip, klausiate, vykdome nutarimą? Taigi, vykdome po truputį. Kur tik galima, ten degtine ir kitais svaiginamais gėrimais prekiaujame. Naują restoraną prie skvero atidarėme. Tiesa, kadangi iškaba pasikeitė, teko ir antkainį 20 proc. didinti. Valgiai ir tvarka, teikitės pastebėti, liko tokie patys.

— O kur galima kultūringai pavalgyti? Be tų visų... geriančiųjų, — spiriasi Blaivaitis.

Į šį klausimą pilietis atsakymo negavo. Geriama visur, nes svaiginamais gėrimais visur prekiaujama. Ten, kur nėra degtinės — kitų gėrimų pasirinkimas. Gerk jų kiek patinka, jie nenormuojami. O kuo jie, sakykite, blogesni už baltąją?!

— Žinote, dargi geresni, — pritaria prekybos vadovai. — Prekiauti jais mums leidžiama nenormuotai.

Tuo argumentu Blaivaitis buvo galutinai pritrenktas. Jį apniko juodos mintys: sunku bus Kapsuke išlaikyti. Kelias į blaivybę eina per prekybininkus, o jie daugiau mėgsta ne Blaivaičius, o Gramaičius. Vietoje skanių barščių, gerų kotletų ir šnicelių, jie bruka šimtus gramų ir puslitrius.

Taip galvodamas ir atėjo Blaivaitis į geležinkelio stotį. Girdėjo, kad čia bufete degtine neprekiaujama. Bus galima bent čia ramiai pavalgyti. Bet apsiriko. Už stalų sėdėjo įkaitę žmonės, o ant stalų... o ant stalų... limonado bonkos.

Sėdi Blaivaitis, piktinasi ir nervingai mirkčioja. O bufetininkė tą mirkčiojimą savaip suprato ir atnešė sklidiną stiklinę... Apsidairė pilietis aplinkui, uždažė stiklinę limonadu ir... išgėrė.

...Rytojaus dieną profsąjungos susirinkime jį svarstė už girtavimą, skandalą viešoje vietoje ir pareiškė griežtą papeikimą. Barė jį už tai, kad jis nepadarė išvadų iš vyriausybės nutarimo, kad susidraugavo su Gramaičiu ir kad ta draugystė jį veda blogu keliu. Apie prekybininkus, kurie padarė labai gudrias išvadas, niekas nekalbėjo.

A. Marcinkevičius

Iš Vilniaus **„Tiesos“, 1959.V.29.**

PASAULYJE

— 49-oji Amerikos valstija — Havajai — išrinko savo atstovus į Senatą ir Kongresą, tarp jų 1 yra japoniškos kilmės.

— Havajams nusiuntus savo atstovus, Amerikos Senatas turės 65 demokratus ir 35 respublikonus, o Kongresas 283 demokratus ir 153 respublikonus.

— Irako vyriausybė uždraudė prokomunistinę pusiau karinę organizaciją P.R.F., kuria revoliucijos ir Mosulo sukilimo metu rėmėsi pati vyriausybė.

— Vengrijoje apeliacinis teismas patvirtino 8 jauniems vyrams mirties bausmę.

— Du kartus kandidatavęs į Korėjos prezidentus ir varžęsis su Rhee korėjietis Ahm buvo nuteistas ir pakartas už bandymą nuversti vyriausybę.

— Susisiekimo nelaimėse rugpiūčio 1 d., šeštadienį (prieš Bank Holiday), D. Britanijos keliuose žuvo 28 žmonės.

— D. Britanijoje baigtas spaustuvininkų streikas.

— Britai imasi priemonių sulaikyti ginklų įgabenimui Kipran.

(E) **Jubiliejinė dailės paroda įvyks kitais metais Vilniuje.** Tais pat metais Maskvoje būsianti bendra Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailės paroda. Parodose bus ir kūrinių „pagal užsakymą“. Prie Kultūros ministerijos esąs sudarytas specialus parodos komitetas, kuris su dailininkais sudaraąs „kūrybines sutartis“, kitaip tariant, dailinikams jau iš anksto nustatoma, ką jie privalo sukurti. Kompartija, matyt, tuo nori užsitikrinti, kad dailininkai savo kūriniams pasirinktų režimui palankias temas, pvz., kolchozų gyvenimą, komunistinius herojus ir „laimėjimus“ ir pan. Vilniaus radijas liepos 18 d. kaip tik tos rūšies temų eilę jau išvardijo.

(E) **Lietuvos turistų neleidžia vienų į užsienį,** bet maišo juos su įvairiomis kitomis „broliškomis“ tautomis. Liepos 19 d. iš Vilniaus išvyko 13 asmenų grupė į Suomiją. Jie bus Helsinkyje ir kitose Suomijos vietose, tačiau ne vieni, bet kartu su ukrainiečiais ir Komi respublikos turistais.

Sutelktinio kūrimosi minties balansas

A. P. Mažeika

Lietuvių spauda Amerikos žemyne ir kitur gana gyvai tebesvarsto atsarginės tėvynės klausimą.

Kadangi tasai klausimas siejamas ir su kitais mums opiais dalykais (išlikimo, nenutautimo, bendruomenės glaudumo, tautinės kultūros išlaikymo svetur ir kt.), dėl to savo skaitytojams pasvarstyti ir vėl pateikiame kiek medžiagos, pasinaudodami Lietuvių įsikūrimui Britų Hondure remti draugijos biuletenio „Dausuvos" Nr. 2.

Mažame Vašingtono žmonių būrely lietuviško grupinio įsikūrimo reikalas buvo pradėtas nagrinėti 1956 metų vasarą. Pradžioj buvo ilgiau apsistota prie Naujųjų Hebridų salų Pacifike, kurios po ilgesnių studijų atpuolė dėl per didelio nuošalumo ir dažnai pasitaikančių orkanų. Įvairūs Afrikos kraštai irgi buvo nepriimtini, nes likę laisvesni plotai yra kontinento gilumoj, toli nuo jūros. Po ilgesnių studijų buvo apsistota prie Britų Honduro. Pagal surinktus duomenis ši vieta atrodė tinkamiausia tokiam lietuvių kūrimuisi dėl šių sumetimų: 1. Teritorija nėra kurios nors valstybės integralinė dalis, bet tebėra kolonialinėj padėty; 2. Kraštas retai apgyventas, tačiau tinka žemės ūkiui, jūrinei žvejybai, miškininkystei ir kai kuriai pramonei; 3. Ilga pakrantė prie amerikinės Viduržemio jūros; 4. Arti Panamos kanalo ir vidury tarp galingų ūkinių plotų: Šiaurės Amerikos iš vienos pusės ir ūkiškai sparčiai augančios Pietų Amerikos — iš kitos; 5. Galimybė gauti kultūrinę ir savitarpinės administracijos autonomiją; 6.Kraštas su aukštumom ir esąs pasatų zonoj; todėl klimatas, nors ir tropinis, bet įmanomas lietuviams prisitaikyti. Kraštutinės temperatūros neprašoka kraštutinių temperatūrų tose vietose, kuriose lietuviai dabar gerai prisitaiko, pvz., Vašingtone.

Priėjus palankių išvadų, tos grupės daly vis prof. K. Pakštas 1958 m. vasarą nuvyko į Br. Hondurą, kelis mėnesius tyrinėjo kraštą ir savo duomenis bei įspūdžius paskelbė lietuviškoj Jungtinių Valstybių spaudoj. Jo patyrimai ir sutelktos žinios aukščiau minėtas išvadas patvirtino.

Nežiūrint iki šiol surinktų gana gausių duomenų, manoma, jog dar nėra tiek žinoma, kad jau būtų galima vykdyti kūrimąsi ar ruošti apipavidalintą planą. Šiuo metu stengiamasi sutelkti lėšų bent 3-4 žmonių komisijai, sudarytai iš kompetetingų specialistų (agronomo, miškininko, inžinieriaus), kurie nuvyktų į Br. Hondurą, įvertintų įsikūrimo galimybes specialistų požiūriu, pateiktų savo išvadas ir, gal būt, paruoštų provizorinį finansinį planą pirmojo būrio įsikūrimui.

Iki šiol mūsų spaudos nedidelė dalis yra lietuvių įsikūrimui Br. Hondure abejinga, o didesnioji dalis — priešinga. Turint galvoj, kad lietuvių spauda JAV-se yra partinė, o neutralios spaudos beveik nėra, todėl tos spaudos pasisakymuose atsispindi ir partinis nusiteikimas tokiam lietuvių grupiniam įsikūrimui.

Nuo pradžios buvo manoma, kad įsikūrimo minties sėkmingam įgyvendinimui būtina sąlyga yra tos minties iškėlimas virš partijų. Ir nėra galimybių tokio masto uždaviniui atlikti, jei nesugebama jį svarstant užgesinti partines aistras. Juo labiau nebūtų įmanoma lietuvių susitelkimo sėkmingai išplėsti, jei besikuriantieji, prieš išlipdami į Br. Honduro krantą, neišmestų per bortą savo partinio nusiteikimo. Jis ten ilgai nebūtų reikalingas. Vietoj jo reikėtų apsišarvuoti religine tolerancija, savo kalbos meile ir pasiryžimu kietam darbui.

Būtų kvailybė tikėti, jog tas kūrimasis ten bus lengvas. Ten reikėtų mums užkariauti tropinį klimatą ir tropinę gamtą. Tačiau, ką padaro kiti, ir mes galim padaryti. Visais atvejais civilizacijos buvo sukurtos tik ten, kur žmonių grupės turėjo užkariauti priešingą klimatą, priešingą tereną, prie šingus žmones. Dar jokia kultūra neišaugo minkštose sąlygose. Minkštos sąlygos ugdo minkštus žmones. Mūsų katastrofiškai greitas tautinis tirpimas Šiaurės Amerikoje vyksta dėl tų minkštų ir lepių sąlygų, kokių mūsų žmogus niekad nėra turėjęs. Tačiau protėviai tų, kurie mus čia tirpdo, turėjo daug kietesnes sąlygas, negu mes turėtume Br. Hondure. Jie išugdė stiprias generacijas, kurios ir dabar dominuoja JAV ir Kanados politinį ir ūkinį gyvenimą. 90 proc. šių kraštų gyventojų yra tik anų tirpinys.

Tačiau nepagrįstas yra teigimas, jog besikuriantieji Br. Hondure lietuviai pakliūtų į skurdą ir vargą. Atrodo, kad gerai organizuotiem ir kietai dirbantiem žmonėm yra įmanoma ten susikurti geras gyvenimo sąlygas. Kietas darbas gi dar nė vieno nesugadino ir nė vienam nepakenkė. Argi visur kitur gyvendami mes neturim dirbti?

Klaidingai mano tie, kurie įsivaizduoja tik sunkų darbą su kastuvu džiunglėse, nors aišku, kad kiekvienas darbas ten pareikalaus daug atkaklumo ir kantrybės. Klaida būtų taip pat manyti, jog ten įmanoma įsikurti be atitinkamo kapitalo. Aukšta mechanizacija yra būtina įsikūrimo sąlyga, o tam kapitalo sutelkti būtų galima tik steigiant bendroves, per kurias didesnis žmonių skaičius išdrįstų investuoti, nors ir nemanydami ten keltis. Reiktų didelio bendradarbiavimo ne tik tų, kurie ten kursis, bet ir tų, kurie ten nesikurs, bet su pratę reikalo svarbą surizikuos investuoti bent šiek tiek savo išteklių.

LIETUVIŲ SPAUDOS SKILTYSE
(atsarginės tėvynės reikalu)

Mintis įkurti lietuvių židinį Br. Hondure tebėra gyva laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje. Eilė laikraščių paminėjo „Dausuvos" Nr. 1, pacituodami iš jos vieną kitą mintį. Tur būt, plačiausiai „Dausuvos" medžiaga pasinaudojo Anglijoj išeinąs „Europos Lietuvis" (Nr. 26, 1959.VI.25), ištraukoms iš „Dausuvos" skirdamas gerą pusę puslapio.

Iš svarbesnių straipsnių „atsarginės tėvynės" klausimu paminėtinas V. Rastenio str. „Ar leistina taip fantazuoti?", išspausdintas „Dirvoj" Nr. 49 (1959.VI.25). V.R. teigia, kad prof. K. Pakšto siūlymas Br. Hondure įkurti „atsarginę Lietuvą" yra raginimas pasukti laikrodį šimtą metų atgal, „nes modernioji kolonizacija kaip tik prasidėjo maždaug prieš šimtą metų ir dabar jau susilaukė savo likvidacijos meto". Lietuvių židinio įkūrimą V. Rastenis laiko iliuzija ir klausia, „ar nepavojinga skleisti tas iliuzijas tarp padėties nežinančių, kuriems jos gali pasirodyti esančios lyg ir realus dalykas. Juk tai suvedžiojimas". Kaip pavyzdį tokio „suvedžiojimo" V. Rastenis nurodo J. Tautvydo str. Australijos „Mūsų Pastogės" geg. 8 d. numery, kuriame „teigiama, esą, Amerikoje jau yra įsikūrę nemaža klubų, kurie pritaria tokios atsarginės Lietuvos kūrimui, o Brazilijoj yra apsisprendusios net 7 liet. organizacijos, kurios pritartų tokiam kompaktiniam liet. persikėlimui į vieną vietą". V. Rastenis neigia šios J. Tautvydo informacijos teisingumą ir toliau pajuokiančiai atpasakoja, kaip prof. K. Pakštas vaizduojasi liet. židinio augimą B. Hondure.

Į šį V. Rastenio str. atsakė A.P. Mažeika straipsniu „Ar leistina taip supeikti?" toje pačioje „Dirvoje", Nr. 54 (VII. 16). Anot A.P. Mažeikos, „yra staigmena, kad galėjo susidaryti vaizdas, jog kesinamasi įkurti lietuvišką koloniją britiško ar prancūziško tipo, tikslu išnaudoti vietinius gyventojus... To tipo kolonijos, be abejojimo, gaišta, bet naujų gyventojų antplūdis į mažai apgyventus plotus vyks ir toliau, dargi žymiai sparčiau. Kūrimuisi B. Hondure erdvės yra, ir tas kūrimasis neturėtų nieko bendro su tokia kolonizacija, kokią gerb. V. Rastenis nori pavaizduoti. Ten kuriasi vokiečių menonitai su pilna kultūrine ir savitarpinės administracijos autonomija ir tuo sudaro precedentą. Vietos ten ir mums dar pakankamai, ir neblogos, jei bus apsispręsta lietuvišką bendruomenę ten kurti". Dėl V. Rastenio minimo „suvedžiojimo" A.P. Mažeika taip rašo: „Niekas iki šiol dar neragino ten jau važiuoti ir kurtis. Pakartotinai yra buvę pabrėžta, kad klausimas tik pačioj užuomazgoj ir kad turi būti dar gerokai daugiau tiriamas. Jei tų tyrimų pasėkoj būtų prieita išvados, jog kraštas ir sąlygos tinkamos, tada tik būtų mėginama išdirbti konkretesnį planą, kaip būtų galima jį įvykdyti. Tuo tarpu jokių planų nėra buvę daryta, o tik stengiamasi daugiau surinkti duomenų ir žinių. Tam tikslui mėginam suorganizuoti įvairių specialistų nuvykimą į Br. Hondurą. Jų duomenys ir išvados įneštų daugiau aiškumo. Kol reikalas tebėra tokioj būklėj ir kol apie jį nieko esminiai neigiamo negalima įrodyti, lietuvybei gero tenorinti mintis neprivalėtų būti apšaukta suvedžiojimu". Toliau A. P. Mažeika nurodo, jog „spėjant iš to, kiek gerb. V. Rastenis iš ano straipsnio pakartojo, ten nėra nieko klaidinančio. Būreliai, remią tą mintį, yra Washingtone, Chicagoj, Detroite, New Yorke ir Baltimorėj. Yra taip pat atskirų žmonių iš įvairių vietovių, laiškais pareiškusių pritarimo ir susidomėjimo. Tačiau būtų neišmintinga pūsti visa tai ir per dėti. To niekas, berods, ir nedarė. Iki šiol yra apie šimtas asmenų iš JAV, pareiškusių pritarimą ir pasiūliusių paramą. Yra ir tokių, kurie nori ten keltis... Nėra taip pat išmįslas apie 7 Brazilijos organizacijas. Tų organizacijų valdybos yra atsiuntusios kolektyvų memorandumą perduoti Br. Hondūro gubernatoriui... Brazilijos visuomeninių informacija susidomėjimas lietuvių tarpe nemažas, nes jie nesibaido klimato ir nesukūrė ten amerikoniškos gerovės..." Toliau A.P. Mažeika atmeta tvirtinimą, kad lietuvių bendruomenės įkūrimas B. Hondūre yra fikcija. „Jei ta mintis yra fikcija", rašo jis, „ji nėra fikcija iš savęs kilusi. Grupės žmonių didesnius dalykus padarė ir daro. Tų pačių vokiškų menonitų kūrimasis Br. Hondure nėra jiems jokia fikcija. Jei ta mintis iš tiesų būtų fikcija tai tik todėl, kad arba mūsų organizaciniai sugebėjimai menki, arba mintis remiasi tikslu, kuriuo niekas nesidomi. Bet ar tai jau įrodyta?"

Čikagoj išeinanti „Sėja", Nr. 3, 1959, str. „Atsarginė tėvynė Hondure..." rašo: „Prof. K. Pakštas kelia lietuvių išeivijoje sąjūdį įkurdinti lietuvius kompaktine mase menkai apgyventame ir labai atsilikusiame ato grąžinio klimato Britų Hondure. Nuostabu, kad atsiranda lengvatikių net lietuvių visuomenės veikėjų eilėse". Anot „Sėjos", „visokių tėvynių įvairiais sumetimais nemaža buvo kuriama ir praeityje... Visi tie planai nebuvo sėkmingi. Neatrodo, kad būtų rimtas ir prof. K. Pakšto projektas lietuviams apsigyventi Britų Hnodure... Jukniekas nenorės mesti patogų ir sotų gyvenimą ir pasinerti džiunglių bei puslaukinių žmonių apgyventuose kraštuose ir tropikų saulės ar lietaus veikiamose palapinėse... Niekam nebus malonu likviduoti savus turtus ir vykti į atogrąžų miškus iš naujo su kirviu ir kastuvu rankose pradėti gyvenimą!.. Juo greičiau prof. K. Pakštas savų tropikinių idėjų atsisakys, juo lietuviams bus geriau!"

„Darbininke" Nr. 45 (VI.26) tilpo Dr. E. Draugelio str. „Ne nuogąstauti, bet džiaugtis", kuriame apie Brazilijos lietuvių nuotaikas taip rašo: „...mes dirbame kukliai, darniai ir viens kito pirštais nebadome. Priešingai, net galvojame apie atsarginę Lietuvą, atseit — apie savo teritoriją. Tiesa, nei mėnulyje, nei marse dar greit negalėsime įsikurti (dėl susisiekimo trūkumų), bet to nė nereiks: jeigu negalėsime nupirkti Honduro, pirksime kitur, čia pat: Brazilijoje, Argentinoje, arba Kanadoje žemių ne apgyventų, dar nesugadintų yra nemaža. Jeigu tai gali padaryti olandai, japonai, žydai, net menonitai, tai kodėl mes to negalime padaryti? Tam reikia tik „elito", na, ir pinigų. Kiek sunkiau su elitu, o pinigus reikia mokėti tik sutelkti juos: antai JAV mūsų tautiečiai jau miliardus dolerių bus investavę. Daugiau judrumo, daugiau iniciatyvos!"

Europos Lietuviškoji Periodika

TĖVŲ ŽEMĖ, Nr. 5. Turinyje: Per Atlantą, Karaliaučiaus kraštas ir jo pretendentai, Ar baisus politikavimas? (P. Mašalaitis), Atsarginė tėvynė (P. Mašalaitis), Kokios specifinės priežastys pastumėjo dalį Amerikos lietuvių į komunizmą? (J. Jacys), Laimė, Amerikiečių pajėgumas (Dzūkų Jonas), Kiek kainavo Lietuvos kareivio išlaikymas? (V.Z.), eilėraščiai, kronika.

Baltic Review Nr. 17

New Yorke pabaltiečių leidžiamojo anglų kalbą leidinio „The Baltic Review" išėjo Nr. 17.

Specialiai lietuviškais klausimais šiame numeryje yra 3 straipsniai: apie naujas rusifikacijos priemones (pasiruošimą rusiškomis raidėmis spausdinti lietuviškus leidinius), apie septynmetį (rašo J. Audėnas) ir apie „demokratiškiausius" pasaulyje rinkimus (V. Rastenis).

SEKMADIENIO RIMČIAI

Naujoviška vienybė

Pažymėtinas dalykas yra praradimas vienybės politinėje srityje, kaip pasekmė perdidelio išaukštinimo ir garbinimo materialinių ir grynai žemiškų dalykų, paneigiant dvasiškus ir dieviškus. Taip kaip komunizmas yra mėginimas sugrąžinti vienybę ekonominėje srityje, padarant visus skurdžiais ir visus lygiai valstybės vergais, taip diktatūra yra mėginimas sugrąžinti žmonėms vienybę politinėje srityje. Abu šie klaidingi būdai yra įrodymai sukrikimo ir pasidalinimo, kuriuos civilizacija pagimdė. Žmogus prarado supratimą draugiškumo ir socialinio teisingumo ir laikė save atskiru nuo kitų žmonių be jokių pareigų kitiems. Bet kaip tą vienybę atstatyti? Religija, kuri pabrėžia dvasinius dalykus, gali tai padaryti. Bet žmonės nesugebėjo įžiūrėti ir matyti skirtumo tarp etinės - dorovinės ir istorinės krikščionybės. Pasireiškė naujoviškas būdas vienybės atkūrimui, būtent diktatūra. Diktatorių įsigalėjimas pasaulyje yra mėginimas atstatyti sugriautą vienybę išoriškai kad papildytų prarastą vienybę, kurią duoda religija iš vidaus. Religija žmones jungia ir vienija meilės ryšiais, o diktatūra — jėga.

Naujoviškai kuriama vienybė yra politinė, o ne dvasinė. Diktatūra remiasi jėga, o ne autoritetu. Autoritetas yra asmeninis dalykas, jėga — beasmeninis. Pasaulio Mokytojas pasakė, kad viešpatauja tik stabmeldžių valdovai, bet Jo autoritetas remiasi nuolankumu ir nužeminta širdimi ir savo Dangiškojo Tėvo meile. Diktatoriaus galybė remiasi ne jo dorove, bet jo armija, jo kareiviais ir ginklais. Štai kodėl šiandieną taip sunku surasti bet kokią vadovybę pasaulyje. Plėšikas su šautuvu rankoje nebūtinai yra vadas, taip pat nė diktatorius nėra joks vadas, nes jis tik su kariuomenės pagalba priverčia kitus klausyti. Atimk Chruščiovui tankus ir tegul jis remiasi vien tik dorove bei atsakomybe, neturėdamas jokios kitos galybės įsakymus vykdyti, ir greitai pamatysime, kaip ilgai jis galėtų išsilaikyti ir įsakymus davinėti. Per pastaruosius dvidešimt šimtmečių Jėzus Kristus vien tik kryžiumi patraukė milijonus žmonių Jo klausyti. Šventasis Tėvas šiandien vadovauja jau beveik 500 mil. pasaulio katalikams ne jėgos prievarta, bet pagarba tai vietai, kurią jis, kaip Kristaus vietininkas, užima. Atimk bolševikų vadų terorą, tuo pačiu dings jiems ir žmonių paklusnumas. Tad štai kodėl taip vadinamoji politinė bolševizmo vienybė nėra vienybė, bet suglaudimas, mobilizacija ir nacionalizacija per prievartą, baimę ir propagandą. Tai nėra vienybė. Dvasinės vienybės simboliu yra Eucharistija, iš kurios mūsų Viešpats kviečia visus žmones valgyti ir gerti, kad jie būtų vienas Jame, kaip Jis ir Tėvas yra Vienas.

Vyskupas Fulton Sheen

J. PAUKŠTELIS

Pabudimas

ŠLIAŽAS

Paringavo su dūdele, sėdėdamas ant lovos krašto, paringavo ir atsistojo eiti. Dūdelė — tik kai ko nors trūksta, kai širdį ilgesys plėšo. O šiandien!.. Susivertė aukštyn plaukus, apikaklę pasitempė ir išėjo.

Prie daržiuko tvorelės dairinėjosi Rožytė. Ji krūptelėjo, jį pamačiusi pasižiūrėjo, paskui išsiviepė gailiai.

— Ar į vakaruškas, Rožyt, neini?

— Kad niekas neveda.

— Kokio čia dar vedimo? Nuėjai, ir tiek.

Rožytė dar gailiau išsiviepė.

— O tu, ar į vakaruškas?

— Aš? Ne. Taip sau einu.

Ir nuėjo pakluonės pusėn. Žvaliai dairydamasis, pakrypuodamas. Iš pakluonės pasuko paruge. Rugiai noksta, kvepia duona. Patraukė nosimi ir prisiminė jam karštai iškūrenta jų krosnelė, vienmarškinė, rankoves virš alkūnių atsiraičiusi mama. Ji pa deda ant ližės baltą tešlos gniužulą, sulygina jį, kryžių išspaudžia ir šauna po krosnim.

Koks skanus mažutis, apgruzdęs pagran dėlis, kurį mamutė, duoną kepdama, jam iš kepdavo!

Nurijo seilę.

Bematant jis jau paupyj. Saulė dideliu raudonu rutuliu slinko į vakarus. Nuo laukų dvelkė vėsuma. Anoj pusėj, lankoj, ganėsi karvės — krūsčiojo storais ilgais kaklais — ėdė, uodegomis švaistė —gynėsi nuo mašalų, — rausvai žvilgantis kaip nulietas bulius, snukį iškėlęs, uostė orą, paskui ėmė kojomis kasti žemę, kuri tiško į šalis, — ve lėnos gabalą ragu užkabinęs, nusviedė kone iki medžių viršūnių. Ten avių pulkelis. Kvaili gyvuliai — čia žolę peša, čia bailiai dairosi, čia, žiūrėk, jau bėga, kaip patrakusios per laukus, pačios nežinodamos, ko... O ten keliuku mergytė žąsiukus varosi — kerta žabele jiems per padaikslius. Bet jie, matyti, nelabai nori pasiduoti varovės valiai. Oras skaistus, permatomas. Valentą apėmęs kažkoks nerimas. Paupio taku, pašlaitėmis, skuto jis į vakarus. Ten jau iš to lo, šalia kitų trobesių, buvo matyti toliu apdengtas Petriūnų geležinkelio stoties ba rakas.

...„Jūs svajojate dirbti kokiame dideliame kooperatyve", — prisimena jos žodžius.

Taip, jis svajoja. Svajoja apie kooperatyvą. „Ko-o-pe-ra-ty-vas"! Tai vis dėlto nepaprasta. „Kooperatyvas", „archyvas", „derektyvas". Visi šie žodžiai kažkokie inteligentiški. Ne taip, kaip „pūdymai", „mėšlavėžis", „kiaulamilčiai".

Šliažą atrado stoties perone. Tuo pačiu drobiniu švarku, galvos verpetas pasišiaušęs.

— A-a! — kėstelėjo rankom, jį pamatęs. — Aš kaip tik neseniai apie patį galvojau.

Ištiesė delną.

— Gerai, kad atėjai!

Paėmė už alkūnės ir tempia į baraką.

— Oras labai puikus!..

Siauras, pridulkėjęs, akmens anglimi padvises koridorėlis, prastų lentų sukaltos durys. Atrakino, įleido svečią.

— Prašau!

Kambarys ilgas, žemas, apmusijusiomis sienomis. Šone geležinė, storu apklotu užtiesta lova. Gale stalas, taip pat iš prastų lentų sukaltas. Pora tokių pat suoliukų. Kitame šone lentynėlė, krūvelė knygų, kurios visos lygiai, pagal didumą, sudėtos, žaliu popieriu apvilktos.

— Tai šit kur mano rezidencija, — sako šeimininkas šypsodamasis, — Nors prašmatnumu nepasižymi, bet kai žmogus praš matnumų nesivaikai. Oro užtenka, žiemą nešalta, ir gerai. Prašau sėstis.

Pastūmė svečiui suoliuką, ant kito pats atsisėdo.

Jau antri metai gyvenąs kaip viengungis. Jo sūnui jau septinti metai, tuoj mokyklą lankysiąs.

— Ką padarysi — reikia ir taip pagyventi, jei aplinkybės verčia.

Atsiduso. Veidas akimirkai apsiniaukė.

— Na, kaip jūs? Malūne ar kokio valdiško darbo vis dėlto nepavyko gauti? Kur čia pavyks. — Pasiglostė plaukus, kurių verpetas nelengvai pasidavė. — Ot, jei turėtum pažįstamų, šiokias tokias protekcijas... Tarnauti už berną, žinoma, ne pyragai. Ką čia kalbėti... Jokių įstatymų — pri klausai grynai nuo gaspadorių malonės. Užėjo jam koks dujis — ir škid laukan...

Jaunas būdamas, jis taip pat tarnavęs. Buvęs ir piemeniu, ir pusberniu — gerai pažįstąs samdinio duoną. Skanumu nepasižyminti — rupi, ašakota. Todėl ir nenorėjęs visą gyvenimą jos valgyti — griebęs mokytis. Iš pradžių mokęsis pats per save, paskui su padėjėju. Ir pasiekęs šio to. Dabar bent samdinio naštos nebereikią nešti. O toji našta nelengva, visai nelengva.

— Gerai, kas gali mokytis, kam sąlygos leidžia, — kalbėjo toliau, — akys žmogui atsidaro... Jei mūsų liaudis nebūtų buvusi laikoma tamsoje, kitokia ji šiandien būtų.

Vėl plaukus pasiglostė, į svečią pasižiūrėjo. Šis kiek varžėsi — sėdėdamas nežino jo, nei kur rankų dėti, nei kur kojų. Kojas ir taip lenkė, ir taip po stalu kišo, paskui ištraukė, rankas — vieną į stalą rėmė, kitą ant kelio padėjęs, paskui atvirkščiai; čia vėl nosį nusišluostė.

Šliažas vis kalbėjo. Patenkintas, žodžius pavilkdamas, pagalvodamas. Pasipasakojo apie save, bet ne viską. Nepasisakė, kad jis iš mokytojų seminarijos antrojo kurso buvo pašalintas už pažangią veiklą, kad ir vėliau buvo persekiojamas — doros tarnybos niekur negavo, stumdomas iš vietos į vietą, paskui net į kalėjimą įkištas — dvejus metus jame išsėdėjo, o kai paleido —ir visai be tarnybos ilgai bastėsi, ir tik ne per seniai pradėjo dirbti čia stoty. Žinoma, nepasakė, kad ir dabar nenuleidžia rankų, bet, kada kiek galima...

Valentas vis labiau nerimavo, keitė sėdėjimo padėtį — ir jam didėjo noras pasipasakoti — kad taip pat norėtų mokytis, kad sunku taip be nieko. Bet užuot pasipasakojęs, tik neaiškiai, lyg su kąsniu išlemeno:

— Atėjau... gal kokią knygą — kaip sakėte...

Išlemenęs vėl nosį nusišluostė, paskui kaktą. Nors tas žmogus puikybės nė kiek nerodo, bet...

— Galėsiu — turiu šiokių tokių, — kalbėjo Šliažas. Valentas įkišo į kišenę baltą, muilu sukvipusią nosinę (nesarmata!). Pagaliau jis ryžosi:

— Norėčiau ir aš bent kiek pasimokyti. Kad šiaip... Vis jau gal... nors tiek žmogus, kad... Sakau — nusipirkti knygas ir pradėti kasdien po truputį.

Vėl nusišluostė nosį.

— Projektas neblogas (Valentui ir svarbiausia — ką jam į tai geležinkelietis pasakys). Bet nelengva bus. Kartu ir ūkiškus darbus dirbti, ir mokytis!

Nieko! Vakarais neisiąs anksti gulti. Dar sekmadieniais... Kad kitaip... Visą gyvenimą pasilikti... nieko nemokėti, tai...

— Žinoma, žinoma — po patamsius klaidžioti...

— Galvojau apie kooperatyvą, — pertraukė Valentas. — Čia tai aš labai norėčiau.

Užsimetė koją ant kojos, labiau įsirėmė į sieną — jautėsi pralaužęs patį storiausią ledą.

— Ką prie ko traukia, broliuk, ką prie ko traukia. Nors, — čeptelėjo lūpomis, — kooperacija pas mus biznierių - pajininkų rankose, bet... amžino juk nieko nėra.

Kooperacija! — blikstelėjo Valentinui. Labai įdomu! Visi tie vardai: kooperacija, korporacija, iliuminacija...

— Gerai, kad nenori stovėti vietoje! Bet, mano manymu, reikėtų mokytoją surasti. Mokytis be mokytojo, tai lygiai tas pats, kaip po patamsius grabaliotis. Aš jau iš savo praktikos žinau.

Bet Valentas mano, kad jis apsieisiąs be mokytojo. Jis dirbti netingįs.

Vėl vieną kojąpo stalu pakišo, kitą smarkiai krutinti pradėjo.

— Pabandyk, — pritarė Šliažas. — Jei pamatysi, kad neįkandi, tada mokytoją. Gal aš tau galėsiu kuo padėti.

Tyla.

— Knygos norėjotą, — Šliažas atsistojo. — Tik kokio turinio pats labiau norėtum?

— Įrėmė į jį akis.

— Nežinau... Vis tiek kokią nors...

Nuėjęs prie lentynos, paėmė didelę, raudonmargiu viršu.

— Neseniai išėjo iš spaudos. Ją perskaitęs, sužinosi, kokį vergijos jungą seniau nešė mūsų tėvai. Žinoma, neša ir dabar, tik gal kitokia forma.

Knygos viršus — tarp rūmų kolonų sėdi šlėktiškos išvaizdos senis su vėzdu rankoje; prieš jį minia. Apačioje raudonom raidėm parašyta „Baudžiava".

— Yra ir daugiau iliustracijų. Loviai, kuriuose paguldę urėdai plakdavo žmones, kaladės, rykštės...

Valentas įniko žiūrėti iliustracijų. Šliažas kalbėjo:

— Patinka kooperacija? Ot, kad jūs.— samdiniai — susiburtumėt į tam tikras kooperacijas, gindamiesi nuo dabartinės baudžiavos, che-che-che.

Valentas nesuprato.t

— Užeik dažniau, — ūmai pakeitė kalbą. — Ko-ne-ko, bet knygų pas mane visada atsiras.

Jis knygas perkąs skaitymui, o ne parodai kaip vienas jo geras pažįstamas. Prikrovęs spintą knygų gražiausiais aptaisais, visiems rodąs, bet nei pats skaitąs, nei kitiems duodąs skaityti.

(Bus daugiau)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

NUMATOMOS DERINTI MOKYKLŲ PROGRAMOS

Bradfordo lietuvių mokyklos vedėjas V. Ignaitis DBLS Valdybai iškėlė sumanymą, kad reikėtų suderinti D. Britanijoje veikiančių lietuviškų mokyklų programas.

Sąjungos Valdyba paprašė V. Ignaitį sudaryti su įvairių kolonijų mokyklų vedėjais komisiją, kuri atliktų šį darbą.

LIETUVIŲ ĮNAŠAS Į PABĖGĖLIŲ FONDĄ

D. Britanija šiuos metus yra paskelbusi pabėgėlių metais ir pabėgėlių šalpos reikalui yra pasiryžusi surinkti 2 milijonus svarų. Kaip atrodo, šiuo metu didžiausias dėmesys skiriamas arabų pabėgėliams.

Tremtiniai taip pat yra pakviesti savo įnašais prisidėti, kad pasisektų tasai planas surinkti reikiamą sumą.

DBLS Valdyba yra nutarusi, kad lietuviams reikia prisidėti, tik dar teks nuspręsti, kuria forma.

PRADEDAMOS CHORO REPETICIJOS

Londono Lietuvių Choras po vasaros atostogų renkasi repeticijai š.m. rugpiūčio 21 d., 8 val. vakare, Lietuvių Bažnyčios zakristijoje.

Kviečiami ir nauji choristai.

AUKA NIDOS SPAUSTUVEI

„Europos Lietuvio" skaitytojas E. Omkis atsiuntė Nidos spaustuvei 15 šil. auką.

Dėkodami aukotojui, turime čia pažymėti, kad aukotojas šia suma „nubaudė" save dėl to, jog pavėlavo sumokėti 1959 m. prenumeratą.

O kiek dar yra prenumeratorių, kurie ne tik nenubaudžia savęs, bet ir savo prenumeratos nesumoka!

SKAUTŲ LAUŽAS

Apie Lietuvių Sodyboje vykusios skautų ir jaunimo stovyklos pabaigtuvių laužą parašysime sekančiame „Eur. Lietuvio" numeryje.

NOTTINGHAMAS

A†A ALEKSAS JOMANTAS

Velionis Aleksas Jomantas gimė 1905 m. liepos 31 d. Marijampolėj, susipratusių lietuvių šeimoje.

Aleksas augo ir iki 1944 m. gyveno Marijampolėje, dirbdamas mūrininko darbą. Vienkart dirbo Marijampolės miesto ugnia gesių organizacijoje, kuriai ir atidavė nemaža savo jėgų.

1947 m. atvyko Anglijon ir buvo įdarbintas žemės ūky Sleaforde. Būdamas silpnos sveikatos, po dviejų metų perėjo dirbti virtuvėn. Prieš mirtį dirbo Nottinghame „Welbeko" viešbučio virtuvėje.

Velionis Aleksas buvo visada linksmo būdo, niekada neužgaudavo kito asmens ir to dėl savo tautiečių ir kitataučių visada buvo mėgiamas ir gerbiamas.

Velionis paliko Lietuvoje žmoną ir suaugusią dukrą.

Velionis mirė Nottinghamo ligoninėje liepos 30 d. Palaidotas rugpiūčio 4 d. Nottinghamo Wilford Hill katalikų kapuose.

Laidotuvėse religines apeigas St. Patrick bažnyčioje ir kapinėse atliko kun. J. Kuzmickis, pasakydamas gražų žodį. Atsisveikinimo žodį kapinėse tarė dar LTS Notting hamo sk. vardu J. Galbuogis ir DBLS vardu K. Deveikis.

Velionies kapą papuošė vainikais „Welbe ko viešbučio bendradarbiai, DBLS Notting hamo sk., LTS Nottinghamo sk. Laidotuvėmis pasirūpino sudarytas komitetas iš M. Janulio, J. Galbuogio, S. Matulevičiaus, K. Deveikio ir J. Stankevičiaus.

Velionies palydėti bažnyčion ir į kapines susirinko kelios dešimtys tautiečių ir jo draugų kitataučių. **K. Deveikis**

BRADFORDAS

Pamaldos lietuviams evangelikams

Pamaldos lietuviams evangelikams š. m. rugpiūčio 16 d., 13 val., bus laikomos Bradforde, Vokiečių bažnyčioje, 29, Grt. Horton Rd. Pamaldas laikys Aldonis Putcė.

Sodyboje vasara eina

Oro valdovai nepagailėjo šiais metais ir Anglijai saulės. Lietuvių Sodyboje tikra Ri viera. Na, ir plaukia tos saulės ir gryno oro pasiilgę miestiečiai į Sodybą, kaip anais gerais laikais į atlaidus ar kermošių.

Atostogų sezonas prasidėjo, palyginti, anksti, ir jo galo dar vis nematyti. Lietuviai iš pradžių buvo negausūs. Pirmosios kregždės buvo ponios ir ponai Valteriene, Neveravičiai, Ramoniai ir didelis meškerio jimo entuziastas Vidugiris, kuris savo atos togas visada tik Sodyboje praleidžia. Juos pasekė dideli Sodybos bičiuliai Gailiūnai iš Newcastle.

Artėjant atostogų įkarščiui, lietuvių skaičius pradėjo kilti. Pradeda pasirodyti nauji veidai. Juknevičiai atvyksta net iš Belgijos.

Tikras lietuviškų atostogų pulsas pirmiausia buvo pajustas, kai atvyko seni Sodybos pionieriai — zanavykų ketvertukas: Adomaitis, Čereškevičius, Kutka ir Zokas. Tai vyrai, kurie iš pat pradžių buvo pasiry žę poilsį jungti su darbu. Jiems gražiai tal kino kapsas Mačys (nors jo šeima mišri, bet vaikučiai gražiai kalba lietuviškai). Iš sandėlių buvo ištraukti kirviai, kastuvai ir dalgiai. Per kelias dienas pagal žavingą Wey upelio krantą atsirado puikus praėjimas. Greit išsitiesė per džiungles kitas takelis nuo baseino tiesiai į upę. Niekas neatsilaikė prieš jų siaubingus smūgius. Net kamino viršus buvo pasiektas ir ten gražiai išbujojęs berželis turėjo nusikraustyti žemėn...

Ir tik tada, kai pradėjo rinktis žemaičiai, zanavykai liovėsi dirbę. Prasidėjo nesibaigiančios kalbinės diskusijos, kurioms vadovavo du gryno kraujo žemaičiai — Storiūnas ir Milašius, atvykęs net iš tolimos Skotijos. Kad būtų lietuvių kalbos žinovai galė ję girdėti, kokių kalbos deimančiukų čia buvo atkasta ir prisiminta! Visų tų diskusijų rezultatas — du lietuviški naujadarai. Angliški corn flakes dabar vadinami kopūstėliais, o skotiškoji porridge, virtuvės autoriteto Širdelės - Tervydžio pasiūlymu, gavo marškonės vardą.

Kas vakaras prie alaus bokalo vis naujos istorijos ir išgyvenimai. Šitoj srity žemaičiai nepralenkiami. Štai londoniškis Šleideris raito įdomiausias istorijas, o jam nepasiduoda Milašius ir Storiūnas, kuris nusako, kas jam atsitiko, kai paragavo ant cukraus užlašintos „anodijos" — eterio. Prieš tai jis stebėjęs virtuvės kampe medi nę druskinę, ant kurios buvusi uždėta tarka. O kai „anodijos" lašai pateko į gomurį, tai, rimčiausiu jo teigimu, druskinė staiga atsidariusi ir iš jos iššokęs raguotas velniukas ėmęs tarka groti gražiausias melodijas...

Ak, kas išpasakos visus tuos nuostabius įvykius, kurie grįžta atmintin, kai seni draugai savoje žemėje patogiai išsitempia saulutėje arba gaivinasi putoto alaus kaušeliu...

Ir kai dar vienas saulėtas šeštadienis nu plaukia į negrįžtamą praeitį, lietuviškoji Sodybos visuomenė yra jau nebe visuomenė, o šeima, kuri susiskirsto provincijomis. Coventry vadas ir judintojas balsingasis J. Kazlauskas su ponia visada judrūs ir lengvai prisišaukiami. Jų užnugaryje Jagminienė ir visa eilė viengungių. Nottinghamas pirmą kartą atsivežė svoriu ir energija beveik visus pralenkiantį Bivainį. Jam gražiai talkininkauja Kiburų ir Oželių šeimos. Prasideda kitokio pobūdžio kalbos, į kurias gyvai jungiasi ir bradfordiškis Garbonkus. Siūlomos naujos idėjos, Lietuvių Namų ir Sodybos vadovai pervejami basomis kojomis per žarijas...

Pagaliau dienos įvykių centran iškyla skautai. Jie su savo svečiais patraukia atvykstančiųjų dėmesį. Jei neskaityti nelaimingo susidūrimo su dviejų „D" (Dalia ir Dita) kombinacija, jie įsikūrė gana greitai ir patogiai. O kaip jiems sekėsi toliau, tegu papasakoja jų pačių plunksnagraužiai ir Taukuoto Puodo redaktoriai. **J. Tuja**

NET DU KONKURSAI

Birželio mėn. „Lietuvių Dienų" iliustruotasis žurnalas paskelbė net 2 konkursus — fotografijos ir iliustruoto reportažo. Abiejuose numatytos ir premijos.

Be straipsnių (L. Dambriūno „Kovokime visuose frontuose", K. Škirpos apie tris bir želio įvykius), spausdinamas tęsinys ankетos lietuviškojo romano problemomis, pristatomi rašytojai P. Orintaitė ir Alf. Gricius, skulptorius A. Mončys su jo darbų iliustracijomis, ALTS seimas Detroite vaizduose, Los Angeles lituanistinė mokykla, Gimnazija Kennebunkporte ir dar kitokios įdomybės ir aktualijos.

NELENGVA VILNIUJ PIENO GAUTI

— Deja, atsigerti iš ryto skubančiam į darbą vilniečiui pieno su šviežia bulkute, stiklinę kefiro — ne toks jau paprastas da lykas.

Taip dienos temų skyriuje rašo vilniškė „Tiesa", liepos 16 d. Ir rašo, kad pieno kombinatas esąs pajėgus aprūpinti Vilnių pienu: esą, kaikuriomis dienomis kiekvienam miesto gyventojui išvežama beveik po litrą...

Po kokią litro dalį kombinatas išvežioja kitomis (ne „kai kuriomis") dienomis, pasi lieka neišaiškinta. (LNA)

N. ZELANDIJA

Lietuvių Studentų veikla Aucklando Universitete

Laisvame pasaulyje mokslus einančių lie tuvių studentų gyvenimas nesiriboja vien tik studijomis. Studentai, kurie rūpinasi vien tik mokslu, netenka tikrosios studento sąvokos ar neišplėtoja jos iki aukščiausio taško. Lietuviui studentui apsibrėžti išimti nai studijomis, neįsijungti ar sąmoningai nusisukti nuo mūsų tautinių ir socialinių reikalų yra per daug egoistiška, o šiuo metu tiesiog išdavikiška. Šių minčių vedami Aucklando Universitete studijuojantieji lie tuviai studentai jau kelinti metai, kai kelia Lietuvos ir jos žmonių reikalus studentų ir akademinio personalo tarpe. Šis reiškimasis nėra lengvas, nes lietuvių skaičius šiame universitete iki šiol dar neprašoko 4, vienok įdėtasis darbas ir meilė savajam kraštui nugali sunkumus, ir dėl to pasiekiama vaisių.

Paskutinis lietuvių pasireiškimas yra jungtinis nuopelnas, atliktas kartu su latvių studentais, kurių čia yra penki. Tarptautinio Studentų Klubo prieglobstyje lietu viai ir latviai studentai liepos 17-25 d.d. su rengė „Lietuvių - Latvių Savaitę", kuri pra ėjo su dideliu pasisekimu.

Pagrindinėje universiteto bibliotekoje buvo paruošta nedidoka, bet dėmesio ir entuziazmo sukėlusi parodėlė. Iliustruotos lie tuviškos, latviškos knygos, mokslo, meno veikalai, medžio, odos dirbiniai, gintaras, senoviškos monetos, nepriklausomybės laikų pašto ženklai, pinigai ir audiniai sudarė jos spalvingą turinį. Atskirai buvo išstatyti lietuvių dailininkų grafikos darbai: tai V. Rato, H. Šalkausko, A. Vaičaičio ir T. Ži karo kūriniai. Vyriausias bibliotekininkas pareiškė, kad jam yra didelė garbė turėti šį lietuvių dailininkų darbų rinkinį, ir sutiko palikti jį dar vieną savaitei. Iki šiol bibliotekoje nėra buvę meno parodų.

Liepos 21 d. universitete įvyko „Lietuvių - Latvių Vakaras". Liaudies dainos, šokiai, nejudamų vaizdų filma apie Lietuvą ir G. Procutos pasakytoji kalba — Lietuva Latvija amžių bėgyje — sudarė programą. Vėliau paruošta tautinių valgių vakarienė (kurią vis dar mini studentai). Gausią ir puikią vakarienę paruošė E. Liutikienė, A. Procutienė, B. Grigaliūnienė, S. Cibulskienė ir dvi latvės moterys. Tautiniams šokiams ir dainavimui taip pat prisireikė merginų talkos, o jų universitete, deja, nėra. N. Liutikaitė, A. Žiginskaitė, D. Niperaitė ir D. Pečiulaitytė padėjo lietuviams „nustebinti" Azijos, Ramiojo Vandenyno salų ir Zelandijos studentus. Arch. V. Procuta specialiai atvyko iš gretimo miesto sustiprinti universitete esančių lietuvių Cibulskio, V. Grigaliūno ir G. Procutos gretas. Kitataučiai studentai stebėjosi, kad saujelė lietuvių ir latvių įstengė surengti tokį įspūdingą vakarą ir negailėjo sveikinimų bei komplimentų. **G.P.**

PADĖKIME LIETUVIŲ BIBLIOGRAFINEI TARNYBAI

Lietuvių Bibliografinė Tarnyba buvo bib liografo A. Ružancovo ir inž. S. Šimkaus įsteigta 1945 m. LBT, talkininkaujant prof. Vaclovui Biržiškai, Č. Grincevičiui, prof. Z. Ivinskiui, P. Jacikevičiui, V. Lišauskiui, B. Kvikliui ir N. Ružancovienei, suregistravo per 14 paskutiniųjų tremties metų daugiau kaip 2500 knygų ir brošiūrų, lietuvių išspausdintų tremtyje ir išeivijoje. Leidinių sąrašas buvo paskelbtas Knygų Lentynoje, kurią leido LBT, vėliau Vlikas, paskui JAV LB Kultūros Fondas, o dabar Čikagos Lietuvių Literatūros Draugija. Knygų Lentyna yra taip pat suregistravusi per 50.000 svarbesnių periodikos straipsnių.

Šiuo metu LBT turi daug sunkumų darbą tęsti reikalingu platumu dėl lėšų stokos. Norėtume todėl atkreipti knygų, žurnalų ir laikraščių leidėjų dėmesį į LBT darbo svarbumą lietuvių kultūrai ir prašyti siuntinėti jai savo leidinius, bet kuria kalba spausdinamus, bet kurie liestų Lietuvos ar lietuvių tautos ir kultūros reikalus. Tie lei diniai reikalingi įtraukti į bibliografines žinias. Šiuo pat yra prašomi ir visi lietuvių mokslininkai, kurie planuoja leisti savo darbus svetimomis kalbomis, o taip pat organizacijos siuntinėti savo veikalus, statutus, apyskaitas, programas ir kt. LBT. Ji visa suregistruos ir perduos Pasaulio Lietu vių Archyvui Chicagoje saugoti. LBT adresas: Lithuanian Bibliographical Service, 1132 Walnut St., Daneville, Ill.

Vliko Prezidiumas

KOMERCIJOS IR POLITIKOS RUNGTYNĖS

Du rusai, G. Kanovičius ir O. Chanejevas, parašė sceninį veikalą, pavadintą „Pro tu ir širdim" — apie čekistą Dzeržinskį. Ka dangi Dzeržinskį partija ypač stengiasi prilipdyti Vilniaus (ir net Kauno) miestui, tai veikalas buvo parodytas Vilniaus rusų teat re. Režisavo režisorius iš Minsko. Autoriai įsigeidė, kad jų veikalas būtų ir išspausdin tas. Grožinės literatūros leidykla sutiko įtraukti veikalą į planą 1960 metams, bet leidyklos nutarimui griežtai pasipriešino knygų prekybos valdyba ir atsisakė priimti tą leidinį platinti. Sumetimai — komerciniai. Atseit, numato, kad tokią knygą bus sunku parduoti.

Dabar autoriai viešai šaukiasi partijos užtarimo. „Tiesos" redakcija, žinoma, juos užtaria ir stebisi, kaip galima neišleisti knygos „tokia svarbia tema". (LNA)

Vyskupas Motiejus Valančius

Santrauka kun. J. Kuzmickio paskaitos, skaitytos liepos 18 d. Bradfordo Lietuvių Vyties Klube.

Vyskupas Motiejus Valančius gimė 1801 m. vasario 16 d. Nastrėnų kaime, Salantų valsč., Telšių apskr. Mokėsi Žemaičių Kalvarijoj, Varniuose ir Vilniuje. Buvo kapelionu Moziriuje, Kražių gimnazijoj, profesorium Vilniaus kunigų seminarijoj, Petrapilio Dvasinėj Akademijoj ir Rektorium Vilniaus kunigų seminarijoj. 1850 m. Neapoly, Italijoj, įšventintas vyskupu ir paskir tas Žemaičių vyskupijos valdytoju. Mirė 1875 m. gegužės 17 d. Kaune ir palaidotas Kauno katedros rūsy. Taigi šių metų gegužės mėn. suėjo 84 metai nuo jo mirties.

Vyskupas M. Valančius — tai tokia didelė, nepailstamos energijos ir šviesi lietuvio asmenybė kovoj dėl geresnės ateities, kad apie jo veiklą rašyti būtų galima ištisi tomai. Savo asmenybe ir veikla, ypač savo drąsa ir taktu kovoj su caro dvaru jis sudaro net ištisą atskirą epochą Lietuvos istorijoj, kuri ligi šiol jo dar tinkamai net nėra suspėjusi įvertinti. Ši puiki asmenybė dar kantriai tebelaukia būsimojo Lietuvos istoriko plunksnos.

O šios asmenybės veiklą trumpai suglaudus, būtų pabrėžtina, kad jis — pirmasis Lietuvos vyskupas, kilęs iš pačios liaudies ir visą savo nenuilstamą energiją paskyręs tai liaudžiai šviesti ir kultūrinti. Išėjęs aukštuosius mokslus, stiprios valios, nenuilstamos energijos, šviesaus realistinio proto ir aštrių diplomatinių gabumų, jis ir sun kiausiomis savo gyvenimo ir darbų aplinky bėmis sugebėdavo rasti tinkamą išeitį. O laikai buvo tikrai sunkūs: carinės Rusijos režimas, persekiojimai, bausmės, net trėmi mai į tą patį Sibirą, sukilimai, spaudos draudimas, jam caro metamieji kaltinimai dėl visų „griekų" ir jo sugebėjimai caro įstaigoms rašomaisiais įvairiais laiškais, pe ticijomis ir pasiaiškinimais išsisukti ir net laimėti, — yra be galo margas ir nuostabus iš liaudies kilusio šviesuolio lietuvio, kovojančio dėl geresnės Lietuvos ateities, vaizdas.

O šiam šviesuoliui dirbti reikėjo visose srityse, ir jis nesigailėjo darbo. Pirmiausia, jis — visuomenininkas. Jis rūpinasi tiesioginiais savo vyskupystės švietimo reikalais, tvarko jau esančias ir steigia naujas lietuviškas parapijines mokyklas prie kiekvienos bažnyčios, į mokymo darbą įtraukdamas kunigus, vienuolius ir net dvarininkus. Šio pastarojo luomo — dvarininkų — įjungimas į kaimiečių vaikų mokymo darbą rodo, kaip vyskupas savo įtaigios asmenybės dėka sugebėjo pralaužti nusistovėjusios tra dicijos sieną. Po 1863 metų sukilimo rusams uždarius lietuviškąsias mokyklas, jis skatina vaikų mokymą tęsti slaptai, pats tokiam mokymui duodamas nurodymų, net parašydamas tam reikalui tarsi kokį vadovėlį (Antano Tretininko pasakojimus).

Tuo metu esant skurdžioms dvasinio gyvenimo sąlygoms, ypač žemaičiuose buvo paplitęs didelis girtavimas, nes beveik visos pakelės buvo pilnos smuklių, o dvarai — spirito varyklų. Vyskupas ir čia šoka darban gelbėti tautos nuo girtavimo. Kiek vienoj parapijoj jis rūpinasi organizuoti blaivybės draugijas, pats pirmasis įsirašydamas nariu ir įrašydamas į jas ne tik parapijiečius ir bažnyčios tarnus, bet ir klierikus, kunigus, kanauninkus, prelatus ir profesorius. Ir šios draugijos pasiekė tikslą: palyginti gana greit smuklės ištuštėjo, o jų vietoj pakelėse dygo kryžiai ir rūpintojėliai.

Būdamas jautrus psichologas, vyskupas žinojo, kad, atėmus iš žmonių stiklelį, reikia jiems duoti kokį pakaitalą. Ir šiuo atve ju jis surado jį geresnį — dvasinį: jis šo kosi organizuoti lietuviškų knygų rašymą, spausdinimą ir platinimą; bando net Var niuose steigti savo spaustuvę, biblioteką ir net leisti lietuvišką laikraštį, vardu Pake leivingas. Rusams lietuvišką spaudą uždraudus, jis visą savo dėmesį nukreipia į slaptą knygų spausdinimą Mažojoj Lietuvoj, jų gabenimą per sieną, iš savo lėšų net apmokėdamas einamąsias išlaidas.

Ir ypač daug jis rašo pats. Nėra klausimo, kuris laiko dvasioje atrodė jam aktua lus ir kurio jis savo raštuose nebūtų pagvildenęs. Jis bando lietuvių kalbon versti net ir iš svetimų kalbų, bando rašyti net eilėraščius ir vis vienu ir tuo pačiu tikslu: savo parapijiečių švietimo reikalams. Visi jo raštai galima paskirstyti į religinius, mokslinius ir beletristinius - didaktinius. Iš religinių raštų literatūrinę vertę turi „Žyvatai šventųjų", iš mokslinių — rimtos istorinės vertės yra „Žemaičių Vyskupystė", o iš beletristinių — tų laikų auklėjimo ir mokymo klausimu ypač paminėtina „Vaikų knygelė", „Paaugusių žmonių knygelė", ypač net ligi šių dienų populiari „Palangos Juzė" ir „Antano Tretininko pasakojimai". Iš viso didesnių ir mažesnių veikalų jis yra parašęs apie 33. Dėl klausimų apimties, nuoširdumo ir sugebėjimo įtikinti ir paveikti vyskupas mūsų literatūroje užima žymią vietą. Visuose jo raštuose atkreiptinas dėmesys tiek suaugusiųjų, tiek ir į jaunimo psichologijos pažinimą. Jo kalba yra paprasta, be galo gyva, ekspresinga, vaizdinga ir nenuobodi, ir tuo ji skaitytoją pagauna ir patraukia. Ir ne tik pagauna ir patraukia, bet ir nuostabiai paveikia į gerąją pusę. Dėl visų šių savybių ypač didaktiniai jo pasakojimai to laiko jaunime atliko be galo didelį auklėjamąjį uždavinį.

Įdomu pažymėti, kad dabartiniai Lietuvos valdovai iš viso apie vyskupą Valančių, kaip rašytoją ir auklėtoją, nutyli. Ir nenuostabu: jeigu bandysim pravesti paralelę tarp vyskupo Valančiaus laikų Lietuvos ir dabartinės Lietuvos — visa savo energija vyskupas Motiejus Valančius kovo jo su tuo pačiu amaru, kuris dabartinę Lie tuvą laiko nusiaubęs. **Ž. V.**

PAIEŠKOJIMAI

RADZEVIČIUS Stasys, gimęs 1927.IX.22 Vevirženuose, kurio paieško sesuo, pats ar žinantieji apie jį prašom parašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

Po kanadišku dangumi

PRANYS ALŠĖNAS, Kanada.

Lietuvių Dienos išvakarėse

Kanadiečiai lietuviai, o taip pat ir mūsų kaimynai Amerikos lietuviai gyvename nekasdieninio įvykio išvakarėse. Artėja VI-ji Kanados Lietuvių Diena. Ji įvyks rugpiūčio 29, 30, 31 - rugsėjo 1 d.d. Hamiltone, toj judrioj, nors savo dydžiu vidutinėj, lietuvių kolonijoj, kur įvyko (1953 m.) ir pirmoji Kanadoje Lietuvių Diena.

Šio krašto lietuvių rengiamosios Lietuvių Dienos — tai nėra mažyčio masto lietuviški susibūrimai. Jos jau labai toli prašoka kokias nors lietuviškas gegužines ar ką nors panašaus. Tai, galima sakyti, gran dioziniai lietuviški parengimai, į kuriuos suvažiuoja iš visos Kanados, o taip pat ir iš JAV tarp 2-3000 lietuvių, nemaža svečių kanadiečių, paruošiamos stiprios sportinės, meninės ir oficialiosios programos.

Lietuvių Dienos Kanadoje — tai lietuvių dvasinės stiprybės požymiai. Tokių suvažiavimų, tarytum didžiulių sąskrydžių, metu lietuviai patys sustiprėja lietuviškoj dva sioj, o taipgi sustiprina ir lietuvių laisvės kovos bylą. Jie ta proga atnaujina turėtąsias pažintis su kanadiečiais draugais — žy miais asmenimis ir valdžios atstovais, o taip pat paieško ir susiranda naujų draugų, kurių mums niekad nebus per daug ir kurie taip reikalingi padėti mums Tėvynės atvadavimo fronte.

Taigi tas didelis įvykis Kanadoje jau „nebe už kalnų". Laukiame jo ir norime, kad jis kuo gražiau pasisektų.

Čia truputis apie numatytąją programą.

Šeštadienį (29 d.) vakare bus pirmosios rungtynės tarp vyrų ir moterų krepšinio komandų iš JAV ir Kanados.

Sekmadienį — pamaldos Hamiltono katedroj. Šv. Mišias celebuos J.E. vysk. Vincentas Brizgys.

Vakare — iškilmingas aktas ir koncertas. Pagrindines kalbas pasakys: ALTo pirmininkas L. Šimutis (lietuviškai) ir A. Rudis (angliškai).

Be to, dar kalbės Kanados Federalinės valdžios Pilietybės ir Imigracijos Ministeris Hon. Madame E. Fairclough, Hamiltono burmistras L.D. Jackson ir k.

Meninė dalis taipgi bus stipri. Joje dalyvaus reprezentacinis Toronto mišrusis cho ras „Varpas", vadovaujamas muz. Stasio Gailevičiaus, sol. Pr. Bričkienė, filmų aktorė Rūta Kilmonytė, Hamiltono Tautinių šokių grupė ir t.t.

Dienr. „Spectator" apie sportą

Hamiltono dienraštis „The Spectator" lie pos 20 d. laidoj išsispausdino to laikraščio sporto skyriaus redaktoriaus Bob Hanley pašnekesį su lietuviu sportininku Kaziu Stanaičiu.

Pirmasis klausimas Sporto skyriaus redaktoriaus buvo:

— Ar daug rusų komandoj, šį savaitgalį dalyvaujančioj rungtynėse Philadelphijoj, yra sportininkų nerusų?

— Jų visuomet pasitaiko nemaža. Tenai, pvz., dabar rungtyniauja pasaulio čempijonė Birutė Kalėdienė, kuri čempijonės titulą turi ieties metime. Ji yra gimusi ir augu si Lietuvoj, kalba tik lietuviškai. Kanados vyriausybė, o taip pat ir daugelis kitų laisvojo pasaulio valstybių nepripažįsta jėga įvykdytosios Lietuvos okupacijos, — paaiš kino K. Stanaitis.

Toliau K. Stanaitis Sporto sk. redaktoriui pateiktė dar šitokį komentarą dėl Rusi jos sportininkų:

— Kanados ir Amerikos laikraščiai dažnai rašo apie ypač gražius Sovietų Sąjungos sportininkų laimėjimus. Tačiau jų komandose laimėjimus dažniausia pasiekia pabaltiečiai, ukrainiečiai. Pvz., olimpiniuo se žaidimuose Melbourne lietuviai, latviai ir estai laimėjo du aukso, tris sidabro ir ke turis bronzos medalius. O jų nuopelnai buvo užskaityti rusams.

Tarptautiniuose pasirodymuose sporto srityje rusai, anot K. Stanaičio, daugiausia atsiremia į pavergtųjų kraštų sportininkų pajėgumą, o laimėjimus jie pasisavina. Ta čiau, esą, ateis diena, kada tos visos tautos išsilaisvins iš Sovietų vergijos, tada ir ru sai bus biedni tarptautinėse varžybose.

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ

Lietuvių Prekybos Bendrovės vadovybei malonu pranešti, kad jai pasisekė sudaryti sąlygas patenkinti visuomenės pageidavimui siųsti didesnius standartinius siuntinius, ir tam reikalui ji paskyrė 50.000 jardų EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ labai dailiais dvigubais ruoželiais ir lygių šitokių naujų ir ypač patrauklių spalvų: melsvos, tamsiai rusvos ir pilkšvos. Visos tos medžiagos turi įrašus „Made in England".

Nuo 1959 m. rugpiūčio 1 d. mes siūlome tas medžiagas sudarinėti šitokiems keturiems papildomiems standartiniams siuntiniams:

1) SIUNTINYS NR. 28:
16 ir ketvirtis jardo NAUJOS EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 5 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
Svoris 17 svarų. Kaina £19.19.0.

2) SIUNTINYS NR.29:
16 ir ketvirtis jardo NAUJOS EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 5 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
10 jardų dvigubo pločio pamušalo.
Svoris 21 svaras. Kaina £23.9.0.

3) SIUNTINYS NR. 30:
32 ir pusė jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 10 vyriškų ar moteriškų kostiumų.
Svoris 34 svarai. Kaina £39.11.0.

4) SIUNTINYS NR. 31:
32 ir pusė jardų NAUJOS EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONĖS MEDŽIAGOS, ruožuotos ar lygios, 10 vyriškų ar moteriškų kostiumų.
20 jardų dvigubo pločio pamušalo.
Svoris 42 svarai. Kaina £43.15.0.

Į šių siuntinių kainas įskaityti visi su pasiuntimu susiję mokesčiai.

Mums malonu informuoti visus lietuvius, kad **Lietuvių Prekybos Bendrovė,** nepaisydama tai, jog NAUJŲJŲ medžiagų rūšis yra žymiai aukštesnė ir kaina brangenė, lietuvių gerui yra nusprendusi skirti tas medžiagas sudarinėti visiems tiems 30 skirtingų standartinių siuntinių, NEPAKELDAMA JŲ KAINOS.

Mūsų standartinius siuntinius gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar jis būtų **Lietuvių Prekybos Bendrovės,** ar kurios nors kitos firmos klijentas.

Norėdami suteikti galimybę užsisakyti siuntinį ir tiems klijentams, kurie dėl ko nors nepajėgia tuojau padaryti tai, gavę £1.0.0 už bet kurį norimąjį standartinį siuntinį, galutinio užsakymo mes lauksime 3 mėnesius.

Pareikalavusiems NEMOKAMAI siųsime savo NAUJŲJŲ EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ pavyzdžius, 30 skirtingų standartinių siuntinių kainoraštį (siuntinius sudaro kostiumų ir paltų medžiagos, pamušalas, batai, megztiniai ir kt.) ir naują lietuvių kalba išspausdintąjį bendrinį katalogą, kuriame yra aptarta

1. Apie 600 rūšių įvairių angliškų medžiagų;
2. Didelis pasirinkimas gatavų drabužių moterims, vyrams ir vaikams;
3. Įvairių rūšių odos;
4. Gatava avalynė;
5. Laikrodžiai;
6. Foto aparatai;
7. HOHNER akordeonai — 20 skirtingų modelių, kurių kainos įvairuoja pradedant nuo £13.10.0.
8. SINGER siuvamosios mašinos, rankinės ir kojinės;
9. AUTO-KNITTER — vienintelė mezgimo mašina, kuri yra pritaikyta visų rūšių siūlams, ĮSKAITANT IR NAMIE VERPTUOSIUS;
10. OLYMPIA rašomosios mašinėlės šių kalbų raidynu: lietuvių, latvių, estų, rusų, ukrainiečių, vokiečių ir anglų;
11. Vaistai, gaminti Anglijoje, JAV, Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje ir TSRS.

Mūsiškis medicinos skyrius įvykdo užsakymus pagal bet kuria kalba surašytus ir iš Lietuvos atsiųstus receptus.

MES GARANTUOJAME, kad:
1. Pasiųstasis siuntinys bus gautas.
2. Jei siuntinys dingtų, mes grąžinsime pinigus arba nemokamai pasiųsime kitą siuntinį.
3. Visi mokesčiai bus apmokėti čia, dėl to gavėjas Lietuvoje jau nebeturės nieko primokėti.
4. Prekės bus siunčiamos tik tokios, kokios užsakomos remiantis pavyzdžiais.

Mūsų kainos jau iš pat pradžių buvo PAČIOS PIGIAUSIOS PASAULYJE, jos pigiausios ir lieka, dėl to siūlome visiems lietuviams, kurie iki šiol užsakinėdavo siuntinius per kitas firmas, tuojau pat

1. parašyti mums ir, VISAI NIEKUO NEĮSIPAREIGOJANT, paprašyti NEMOKAMAI prisiųsti katalogą, pavyzdžių ir kitokių informacijų;
2. palyginti mūsų kainas ir prekių rūšis prieš užsakant kur nors siuntinį,

TADA jūs patys įsitikinsite, kad užsakydami per mus SUTAUPOTE NEMAŽA PINIGŲ.

Specialias nuolaidas taikome visoms labdaros ir šalpos organizacijoms.

Dėl smulkesnių informacijų prašom rašyti **Lietuvių Prekybos Bendrovės** vadovybei.

LITHUANIAN TRADING CO.
1a Hunt Street, London W.11

Jeigu kas nors iš Anglijoje gyvenančių lietuvių norėtų mūsų prekes pamatyti namie, prašom parašyti mums, ir tokius netrukus aplankys mūsų keliaujantis atstovas.

SUNKIAI NUGALIMAS PRIEŠAS

MOKSLININKŲ ARMIJA KOVOJE PRIEŠ VĖŽĮ. — KAS YRA VĖŽYS IR KAIP JĮ NUGALĖTI? — TIKRO ATSAKYMO DAR NĖRA

Vėžio tyrinėtojai amerikiečiai tvirtina, kad vien tik šiais metais Amerikoje ta liga susirgs apie 450.000 žmonių ir numirs apie 260.000. Daugiau aukų negu vėžys pareikalauja tiktai širdies ir kraujo apytakos ligos.

Dėl to kai jau aptvarkyta džiova, bent tuose kraštuose, kur yra jai gydyti sąlygos ir žmogui stipriam paalikyti duonos — vėžys dabar, atrodo, yra pats didysis žmonijos priešas, kuriam nugalėti dar reikia surasti tinkamus ginklus. Ginklų su juo kovoti yra jau surasta nemaža, bet visi jie dar nėra šimtaprocentiškai tikri ir veiksmingi. Dar vis karštligiškai tebeieškoma. Didžiuliai mokslininkų ir tyrinėtojų pulkai bando viską, kas tik galima, stengdamiesi surasti naujų vaistų gydyti tai baisiai ligai, kurios nežinoma net priežastis. Kas yra tas vėžys? O, jei mokslininkai pajėgtų atsakyti į tą klausimą, jie būtų labai laimingi ir apytikriai žinotų, kokie ginklai tada būtų patys geriausi. Dabar žinoma tik tiek, kaip ta liga rutuliojasi ir kankina žmogų, kol pagaliau pribaigia.

Nuo vėžio kenčia ne vien tik žmonės, bet ir gyvuliai ir augalai.

Vėžys iš tiesų tėra bendrinis pavadinimas daugelio vienodu dėsniu besireiškiančių ligų. Vėžio rūšių vien žmogaus atveju yra iki 300, bet dažniausiai besireiškiančių turima apie 30.

Bet visų vėžių yra viena bendra savybė: sukilusių prieš normalią cheminę kontrolę ląstelių augimas. Kai prasideda vėžys, tai tos nenormaliosios ląstelės ima sunaudoti daugiau maisto, negu normaliai jų daliai tenka, o kitos gretimosios yra priverstos badauti. Tos sukilėlės čiumpa, kas joms patinka.

Mokslininkai dar nėra priėję vienos nuomonės, kodėl taip atsitinka. Bet maždaug jau žinoma, kad tai atsitinka veikiant X ar gama spinduliams, ultrafioletinei šviesai, chemikalams ar dėl fizinio erzinimo. Gyvuliams vėžį sukelia ir virusai. Galimas daly kas, kad yra dar ir kitokių priežasčių, kurių veikiamos ima siautėti tam tikros ląstelės ir naikinti savo kaimynes.

Kovoje su vėžiu dabar darbas vykdomas dviem frontais: šios srities specialistai ligoninėse gydo susirgusius, panaudodami įvairuojančius savo metodus, ogreta to vyksta lenktynės, kas dar suras ką nors naują ir nuostabaus. Tyrimo darbui sunaudojama daug milijonų. Čia pirmauja Amerika, kaip didžiausias ir turtingiausias kraštas.

Norint pradėti šią baisybę gydyti, pirmiausiai reikia išsiaiškinti, kad ji yra jau užpuolusi žmogų, pradėjusi naikinamąjį darbą. Dažnai žmogų žymiai greičiau ir nuvaro į kapus, kad jis per vėlai ateina pas daktarą. Be to, nėra visiems atvejams visiškai aiškių metodų, kaip atpažinti ligą, jei ji pradeda naikinti organizmą kur nors viduje.

Praktika parodė, kad kai kuriais atvejais vėžį labai gerai veikia vaistai, bet tiktai tam tikrais atvejais. Bet tai jau teikia tam tikrų vilčių, kad gali būti surasta naujų vaistų, kurie tiktų visais vėžio atvejais. Vėžiui gydyti naudojamasi chirurgija ir radiacija.

Metinis išpardavimas!
(Tik dvi savaitės)
3 šilingai nuolaidos iš svaro

Rankomis siūti apsiaustai (paltai) ir eilutės (kostiumai) moterims ir vyrams iš puikiausios medžiagos ir kiekvienam pagal norimąjį stilių ir prieinamomis kainomis. Dirba žemyno ir angliškųjų stilių specialistai.

JOHN GAY,
25, Manchester Road, Bradford.
(šalia Odeono teatro).
Siuvama ir iš atsineštosios medžiagos.

(E) Nepolitinius žurnalus greit išperka. Tuo tarpu, kaip sovietinėje spaudoje ne kartą buvo skųstasi, kad partiniai laikraščiai ir žurnalai sunkiai platinasi, Vilniaus radijas liepos 19 d. pranešė, kad sodininkų, daržininkų, bitininkų žurnalo „Mūsų sodai" per keletą dienų buvę išpirkta keliolikos tūkstančių egzempliorių tiražas. Daugelis nusiskundė, kad nespėję žurnalo įsigyti ir jo jau negavę. Tai rodo, kad Lietuvos gyventojai mieliau skaito tokius leidinius, kuriuose nėra atviros komunistinės propagandos.

(E) Lietuvos mokslininkai tarptautiniuose kongresuose. Tarptautiniame geologų kongrese Kopenhagoje kitais metais dalyvaus ir kai kurie Lietuvos mokslininkai. Jų paskaitų temos numatytos tokios: „Lietuvos geologinė sąranga", „Naujausi žemės plutos judesiai Pabaltijyje" ir kt. Lietuvos mokslininkų paskaitos bus atspausdintos lietuvių, rusų ir anglų kalbomis ir įteiktos kongreso dalyviams. Lietuvos mokslininkai taip pat dalyvaus tarptautiniame geografų kongrese.

(E) **Ryga ieško Lietuvoje uogų pirkti,** kaip tai buvo ir prieš karą. Rygos miesto pramonės kombinatas paskelbė Vilniaus „Tiesoje", kad perka perdirbimui braškes, avietes, vyšnias ir serbentus.

(E) **Pamidorai iš Bulgarijos.** Kaip didelę naujieną Vilniaus radijas liepos 17 d. pranešė, kad į Lietuvą atėjęs šaldytuvas su Bulgarijos pamidorais, kurie buvę pardavinėjami Vilniuje, Kaune, Druskininkuose ir kituose miestuose.

RUSAI PATYS APSIJUOKIA

Štai pirmą kartą gautas iš Lietuvos laiškas, ant kurio voko užlipdytas 30 kapeikų vertės pašto ženklas, vaizduojąs kadaise buvusį Lietuvos girių puošmeną — stumbrą. Po paveikslėliu apačioje rusiškomis raidėmis parašas „Zubr", o viršuje — „Ochraniaite poleznych životnych" (saugokite naudingus gyvulius).

Ir iš ko jie tuomi tyčiojasi: iš pasaulio, ar patys iš savęs? Ne kitaip, kaip tik iš savęs, nes jau prieš keletą metų laikraščiai rašė, kad ne kas kitas, o tie patys barbarai rusai lietuviškuose Baltvydžių miškuose nušovė paskutinį stumbrą!

Nors rusai ir giriasi pasauliui nepaprastu savo gabumu ir išradingumais, tačiau iš negyvo, tik paveikslėly nupaišyto stumbro, jie gyvo nepadarys... Tokį ir saugoti bus lengviau, nes nei jį šerti, nei nuo pabėgimo saugoti. Tai jau tikras jų išradimas...

K. J.

(E) **Rugiapiūtė Lietuvoje** šiemet pradėta palyginamai anksti, kai kur jau prieš liepos mėnesio vidurį. Nepaisant išgirtos mechanizacijos, dar ir šiemet daug kur kertama dalgiais.

(E) **Lietuvos geležinkelio brigada** aptarnaujanti ir kai kuriuos traukinius ruože Maskva - Leningradas. Traukinio palydovės nesitenkinančios savo tiesioginėmis pareigomis, bet aprūpina keleivius ir knygomis. Be to, jei kam kelionėje perplyšo drabužis ar suiro avalynė, palydovės ir palydovai taip pat sutaiso, nes traukinyje esanti ir remonto dirbtuvėlė. Neseniai toji brigada pagerbta, suteikiant jai garbės vardą. Apie visa tai pranešė Vilniaus radijas, tačiau nepaaiškino, kodėl toji Lietuvos geležinkelininkų brigada kursuoja Leningrado - Maskvos ruožu, o ne pačioje Lietuvoje.

(E) **Dvasiškių nuotraukos — tik užsieniečiams.** „Tėvynės Balso" pirmame puslapyje įdėta grupinė nuotrauka iš neseniai Vilniuje įvykusio „taikos gynimo komiteto plenumo". Nuotraukoje matomi (ir atžymėti parašuose) vyskupas P. Maželis, kanauninkas J. Meldus, vyskupas J. Steponavičius ir kan. Dr. J. Stankevičius.

Lietuvoje išeinančiuose laikraščiuose, kurie mums prieinami, tos nuotraukos neteko matyti. „Tėvynės Balsas" pačioje Lietuvoje neplatinamas. Tokios rūšies nuotraukos skiriamos tik užsieniečiams.

VAISTUS
ARBA MIŠRIUS SIUNTINIUS
jūs kaip ir visados galite siųsti per
ACTON PHARMACY (EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
Telefonas: ACOrn 0712
Čia jūs galite būti tikri, kad jums bus patarnauta gerai ir profesionalų priežiūroje.

P & B SUPPLY CENTRE LTD

prašo Gerbiamus Klijentus reikalauti informacijų prieš sudarant savo siuntinius Lietuvon ar Sibiran. Nauji potvarkiai nėra Jūsų nenaudai (pvz., muitas vaistams ir gataviems drabužiams yra sumažintas), bet reikia žinoti, ką pasirinkti, kad siuntinys pigiausiai kainuotų, o geriausiai paremtų Jūsų artimus.

Pasinaudokite mūsų patirtimi, mes esame visad pasiruošę Jums patarnauti.

LIETUVIŠKAS SKYRIUS
8a, Thurloe Place,
London, S.W.7.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY. Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 40 šil., 6 mėn. — 22 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol. metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai: Vokietijoje — E. Simonaitis, Prancūzijoje — kun. J. Petrošius, Belgijoje — P. Sekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Mincevičius, Danijoje — A. Bričkuvienė, Austrijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas,
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, W.11. Telephone: PAR 2470.